



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 319/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Drahoslav Potoček, Čajakova 5, Košice, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/107/2021 z 27. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľ navrhuje zrušiť namietané uznesenie a vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v konaní na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13C/224/2011 v procesnom postavení žalovaného, proti ktorému si žalobca advokát [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), uplatnil nárok na zaplatenie ceny právnej služby 1 281,65 eur s príslušenstvom. Sťažovateľ si pre zmenu uplatnil proti žalobcovi vzájomnou žalobou nárok na zaplatenie sumy 431,52 eur.

3. Okresný súd rozsudkom pre zmeškanie sťažovateľa č. k. 13C/224/2011 z 2. júla 2019 rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1 281,65 eur a priznal žalobcovi náhradu trov konania v celom rozsahu.

4. Okresný súd uznesením č. k. 13C/224/2011-470 zo 4. mája 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu č. 1“) vylúčil vzájomnou žalobou uplatnený nárok sťažovateľa proti žalobcovi na samostatné konanie a uznesením č. k. 13C/224/2011-471 zo 4. mája 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu č. 2“) zamietol návrh sťažovateľa na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

5. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 13Co/57/2020, č. k. 13Co/58/2020, č. k. 13Co/59/2020 z 3. decembra 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) na odvolanie sťažovateľa vo výroku I zrušil uznesenie okresného súdu č. 2 a vec vrátil na ďalšie konanie, vo výroku II vrátil odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie ako predčasne predložené a vo výroku III odmietol odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. 1. Proti výroku III uznesenia krajského súdu podal sťažovateľ spolu so svojou manželkou [REDAKOVANÉ] dovolanie.

6. Najvyšší súd namietaným uznesením vo vzťahu k sťažovateľovi jeho dovolanie odmietol s odôvodnením, že sťažovateľ napriek poučeniu nebol v dovolacom konaní zastúpený advokátom a jeho manželka advokátkou nie je.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ argumentuje, že po podaní dovolania bol 21. apríla 2021 vyzvaný okresným súdom, aby odstránil vadu podaného dovolania spočívajúcu v absenciu obligatórneho právneho zastúpenia advokátom. Sťažovateľ na výzvu okresného súdu uviedol, že dovolanie podal on a aj jeho manželka [REDAKOVANÉ] ako intervenient a ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa v odbore právo, čím bola uplatnená výnimka podľa § 429 ods. 2 písm. a) Civilného sporového poriadku, čo podložil aj kópiou rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o uznaní dokladu o vzdelaní. Uviedol, že jeho manželka je advokátkou od 25. decembra 1997.

8. Sťažovateľ je presvedčený, že boli splnené všetky procesné podmienky dovolacieho konania, a je toho názoru, že najvyšší súd mu svojím formalistickým prístupom znemožnil právo na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019).

10. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na viazanosť rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; ďalej len „ZoÚS“). Ústavný súd preto mohol preskúmať napadnuté uznesenie len vo vzťahu k sťažovateľovi, a nie jeho manželke, ktorá ako sťažovateľka v ústavnej sťažnosti označená nie je. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa, že najvyšší súd mu namietaným uznesením znemožnil riadne uplatniť jeho základné právo na spravodlivý proces pred dovolacím súdom tým, že dospel k nesprávnemu záveru o právnom zastúpení sťažovateľa v dovolacom konaní.

11. Najvyšší súd v namietanom uznesení uviedol, že lustráciou zoznamu advokátov Slovenskej advokátskej komory považoval za preukázané, že manželka sťažovateľa v zozname advokátov nebola vedená. Dovolací súd okrem iného uviedol, že sťažovateľ nepreukázal, že by sa na neho vzťahovala niektorá z výnimiek uvedená v § 429 ods. 2 CSP.

12. Ústavný súd podotýka, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

13. V dovolacom konaní musí byť dovolateľ zastúpený advokátom. Povinné zastúpenie sa však nesmie chápať ako obmedzenie prístupu k súdu, ale vzhľadom na to, že spísanie dovolania je náročným procesným úkonom vyžadujúcim právnické vzdelanie, treba ho vnímať ako spôsob eliminovania podaní, ktoré nie sú perfektné. Je dosť pravdepodobné, že laik by nedokázal tento procesný úkon sformulovať a pripraviť tak, aby tým neutrpel na svojich právach (súd je napr. viazaný rozsahom dovolania a dovolacími dôvodmi, dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania). Zmyslom povinného právneho zastúpenia je vytvoriť procesný filter na zjavne neopodstatnené, resp. neprípustné dovolania, ako aj zabezpečiť to, aby malo dovolanie všetky potrebné náležitosti vrátane uvedenia a konkretizovania dôvodu, pre ktorý sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda dovolaním (porovnaj Števíček, M., FicoVá, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1399).

14. Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (R 39/2020).

15. Ústavný súd na základe príloh priložených k ústavnej sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ bol v uznesení krajského súdu riadne poučený o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, pričom sťažovateľ sa týmto poučením neriadil, prípadne do konca lehoty na podanie dovolania tento nedostatok ani na výzvu okresného súdu neodstránil, čo malo za následok odmietnutie jeho

dovolania najvyšším súdom. Jeho argumentácia týkajúca sa právneho zastúpenia prostredníctvom svojej manželky [REDAKOVANÉ] neobstojí, pretože v posudzovanom spore manželka spolu so sťažovateľom netvorili nerozlučné spoločenstvo (resp. intervenciu) v zmysle § 77 CSP, a tak jej neprislúchalo postavenie dovolateľa, aby došlo k splneniu jednej z výnimiek uvedených v § 429 ods. 2 CSP. Rovnako ústavný súd k tvrdeniu, že manželka sťažovateľa je advokátkou, uvádza, že sťažovateľ uvedené tvrdenie nepreukázal.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd preto konštatuje, že o namietanom postupe, uznesení najvyššieho súdu, nemôže prijať záver, že by dôvody tohto rozhodnutia boli ústavne neudržateľné, prípadne boli svojvoľné tak, aby to odôvodňovalo ich spojitosť s možným porušením uvedených základných práv sťažovateľa (IV. ÚS 252/04).

17. Na základe uvedeného preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu